

ACTIVITEITENPLAN

LOUISE HENRIËTTELAAN 17

TE EDE

Ecologie

Activiteitenplan

Louise Henriëttelaan 17 te Ede

Opdrachtgever	Het Maanderzand Louise Henriëttelaan 17 6713 MG Ede
Rapportnummer	14222.006
Versienummer	D1
Status	Eindrapportage
Datum	26 september 2022
Vestiging	Gelderland Fabriekstraat 19c 7005 AP Doetinchem 088 - 5001600 doetinchem@econsultancy.nl
Opsteller	De heer G.J. Assink, BSc
Paraaf	
Kwaliteitscontrole	De heer K. Schilderman, MSc
Paraaf	

Kwaliteitszorg

Econsultancy is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is een vereniging van ecologische advies- en -onderzoeksbureaus en werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en behartigt de belangen van groene adviesbureaus. Het Netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbenden een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

Econsultancy werkt volgens een dynamisch kwaliteits- en milieusysteem, zoals beschreven in het kwaliteits- en milieuhandboek. Ons kwaliteits- en milieusysteem is gecertificeerd volgens de eisen in de NEN-EN-ISO 9001 en NEN-EN-ISO 14001.

Betrouwbaarheid

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde regelgeving ten aanzien van natuurwetgeving. Het onderzoek betreft een momentopname en geeft een inschatting van de geschiktheid van de onderzoekslocatie voor beschermde soorten. Het incidenteel voorkomen van beschermde soorten is echter nooit met zekerheid te voorspellen. Econsultancy accepteert op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van mogelijke beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door Econsultancy uitgevoerde onderzoek neemt.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	1
2	GEGEVENS VAN DE LOCATIE EN HET GEBRUIK DOOR FLORA EN FAUNA	2
	2.1 Locatiegegevens en huidige situatie	2
	2.2 Verantwoording effectenstudie en verspreidingsinformatie	3
	2.3 Deskundige begeleiding	4
3	VERSPREIDING VAN BESCHERMDE SOORTEN OP DE LOCATIE	5
	3.1 Onderzoeksmethode	5
	3.2 Onderzoeksresultaten	7
4	VOORGENOMEN INGREEP OP DE LOCATIE EN ONDERBOUWING	8
	4.1 Voorgenomen activiteiten en manier van uitvoering	8
	4.2 Doel en belang van de activiteiten	9
	4.3 Planning en onderbouwing van de activiteiten	9
	4.4 Alternatieven	10
5	EFFECTEN VAN DE INGREEP OP FLORA EN FAUNA	11
	5.1 Effecten op korte termijn op beschermde soorten	11
	5.2 Effecten lange termijn op gunstige staat van instandhouding	12
	5.3 Verbodsbepalingen Wet natuurbescherming	12
6	TE TREFFEN MAATREGELEN	13
	6.1 Inleiding	13
	6.2 Tijdelijke mitigatie	13
	6.3 Zorgvuldig handelen en ongeschikt maken	14
	6.4 Controlerondes	14
	6.5 Duurzame maatregelen in nieuwbouw	15
7	SAMENVATTING	16

1 INLEIDING

Econsultancy heeft van Het Maanderzand opdracht gekregen voor het opstellen van een activiteitenplan in het kader van de Wet natuurbescherming, ten behoeve van de voorgenomen sloop en nieuwbouw aan de Louise Henriëttelaan 17 te Ede.

De volgende onderzoeksvragen zullen in onderhavige rapportage worden beantwoord:

- Welke beschermde soorten zijn in het plangebied aanwezig?
- Welke functie heeft het plangebied voor de soorten?
- Wat is de omvang en duurzame staat van instandhouding van de bij de ingreep betrokken populaties van beschermde soorten?
- Blijft de functionaliteit van de rust- en voortplantingsplaatsen behouden?
- Welke eigenschappen van het gebied moeten gemitigeerd of gecompenseerd worden?
- Hoe groot wordt het succes van de te nemen maatregelen ingeschat?
- Welke maatregelen moeten getroffen worden om aan de zorgplicht te voldoen?
- Zijn er voor de streng beschermde soorten geen meer bevredigende oplossingen?
- Welk wettelijk belang is er waardoor de werkzaamheden moeten worden uitgevoerd?

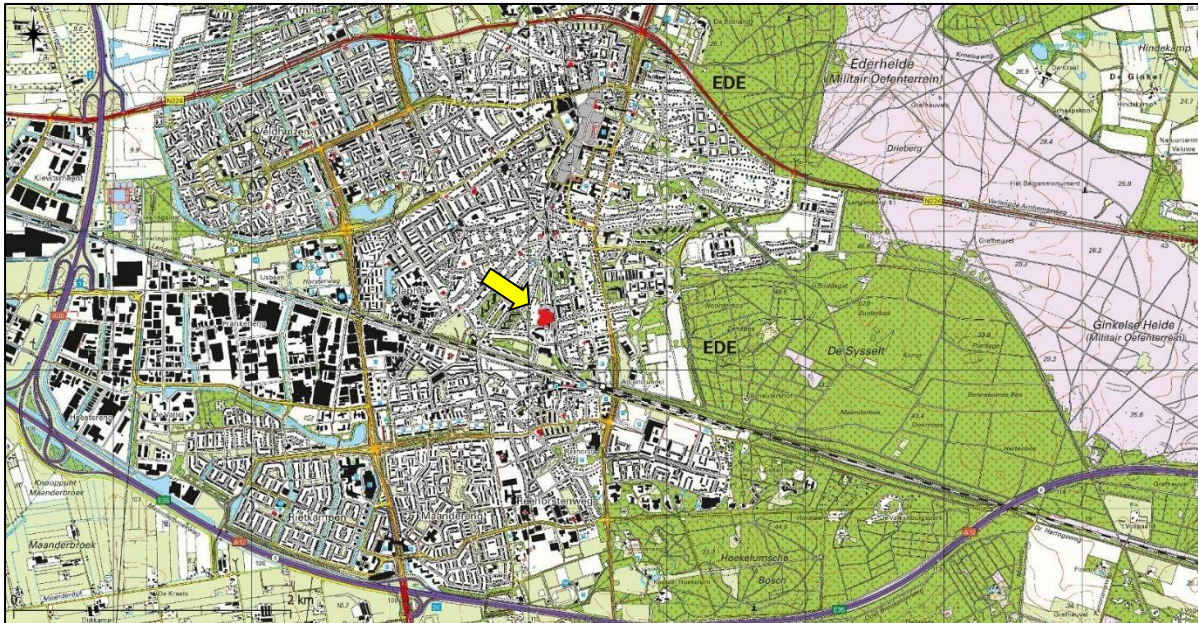
Uit de quickscan Wet natuurbescherming, die door Econsultancy op 3 december 2020 is uitgevoerd (rapportage 14222.002), is gebleken dat de bebouwing potentieel geschikt is voor vleermuizen. Daarom is aanvullend onderzoek naar deze soortgroep uitgevoerd.

Om negatieve gevolgen te voorkomen worden maatregelen uitgevoerd die bestaan uit het vooraf aanbieden van tijdelijke voorzieningen, werken buiten de gevoelige periodes, vooraf ongeschikt maken van het woon-zorgcomplex en het realiseren van permanente voorzieningen in de nieuwe situatie.

2 GEGEVENS VAN DE LOCATIE EN HET GEBRUIK DOOR FLORA EN FAUNA

2.1 Locatiegegevens en huidige situatie

De onderzoekslocatie ($\pm 6.650 \text{ m}^2$) ligt aan de Louise Henriëttelaan 17, circa 1 kilometer ten zuiden van de kern van Ede. In figuur 1 is de topografische ligging van de onderzoekslocatie weergegeven.

Figuur 1. Topografische ligging van de onderzoekslocatie.

De onderzoekslocatie is bebouwd met een verzorgingstehuis. Een deel van de onderzoekslocatie is verhard en functioneert als oprit of parkeerterrein. Op het terrein zijn ook diverse grasveldjes te vinden, evenals een paar bomen en een kleine vijver.

De onderzoekslocatie is gelegen in een woonwijk en veelal omgeven door woningen. Het betreft relatief groene wijken. Direct ten oosten (maar ook wat verder ten zuiden) loopt een spoorlijn, waarachter ook weer een woonwijk ligt. Direct ten zuiden van de onderzoekslocatie ligt een middelbare school en iets verder naar het westen ligt een klein park.

In figuur 2 is een luchtfoto van de onderzoekslocatie en de directe omgeving weergegeven. De figuren 3 t/m 8 geven een impressie van de onderzoekslocatie, middels foto's die zijn genomen tijdens het veldbezoek.

Figuur 2. Luchtfoto onderzoekslocatie en directe omgeving.

Figuur 3. Ingang van het zorgcomplex aan de westzijde.

Figuur 4. De oostzijde van het complex.

Figuur 5. Zuidwestzijde van de onderzoekslocatie.

Figuur 6. Aan het hoogste punt van het gebouw hangen diverse vleermuiskasten.

Figuur 7. Beplanting aan de oostzijde van de onderzoekslocatie.

Figuur 8. Een kleine siervijver op de onderzoekslocatie.

2.2 Verantwoording effectenstudie en verspreidingsinformatie

Door Econsultancy is in december 2020 een quickscan Wet natuurbescherming voor de locatie opgesteld (rapport 14222.002). De quickscan is uitgevoerd aan de hand van een bureaustudie en een veldbezoek. Het veldbezoek is afgelegd op 3 december 2020. Tijdens dit veldbezoek is de gehele onderzoekslocatie, alsmede de omliggende percelen onderzocht. Gedurende het veldbezoek is gelet op de mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten op basis van het aanwezige habitat.

Uit de quickscan blijkt dat de bebouwing in potentie geschikt is als verblijfplaats voor vleermuizen:

Verblijfplaatsen op de onderzoekslocatie

De bebouwing op de onderzoekslocatie is in principe geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen, vanwege de aanwezigheid van geschikte openingen, in de vorm van grote hoeveelheden open stootvoegen, die toegang verlenen tot de spouwmuren (figuur 11). Ook zijn er enkele grote ventilatieopeningen aangetroffen, waarachter een open ruimte aanwezig is (figuur 12). Tot slot hangen er aan het hoogste punt van de bebouwing enkele vleermuizenkasten (figuur 13). De bebouwing is geschikt als verblijfplaats voor gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger. Deze soorten kunnen de bebouwing in principe gebruiken als zomerverblijf, kraamverblijf en als baltsverblijf (zie hoofdstuk 6).

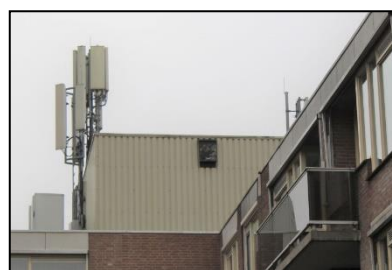
De aanwezige bomen op de onderzoekslocatie zijn onderzocht op holtes, spleten en/of loshangend schors, die kunnen dienen als potentiële vaste rust- of voortplantingsplaats voor boombewonende vleermuizen. Deze zijn niet aangetroffen en daarmee zijn verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen uit te sluiten.

Figuur 9. De bebouwing is voorzien van veel open stootvoegen.

Figuur 10. Ventilatieopeningen met achterliggende ruimte.

Figuur 11. Vleermuizenkast op de onderzoekslocatie.

Uit de conclusie van de quickscan blijkt dat de onderzoekslocatie niet geschikt is voor andere beschermde soorten:

Overige soortgroepen

Ten aanzien van algemene broedvogels kunnen overtredingen worden voorkomen door rekening te houden met het broedseizoen. Wat betreft algemene zoogdieren en amfibieën dient er rekening te worden gehouden met de algemene zorgplicht. Dit kan door het verwijderen van takkenhopen, bladeren en andere materialen die door langdurige opslag of aanwezigheid schuilplaatsen bieden. Het verwijderen van de materialen dient daarom buiten de gevoelige periode van voortplanting of winterrust plaats te vinden. De meest geschikte periode voor het verwijderen van dergelijke materialen betreft de periode september tot en met november. Het dempen van de siervijver dient te gebeuren buiten de voortplantingsperiode van amfibieën. Ook hiervoor is de meest geschikte periode september tot november.

2.3 Deskundige begeleiding

De deskundige die betrokken is bij het project, betreft een ervaren ecooloog¹. Econsultancy is lid van de branchevereniging 'Netwerk Groene Bureaus' en werkt volgens de door het Netwerk opgestelde gedragscode en protocollen.

¹ Alle ecologen van Econsultancy hebben op HBO, dan wel universitair niveau een opleiding genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie en/of • Zijn als ecooloog werkzaam voor een ecologisch adviesbureau dat is aangesloten bij het netwerk Groene Bureaus en/of • Zetten zich aantoonbaar actief in op het gebied van soortenbescherming bij de daarvoor in Nederland bestaande organisaties.

3 VERSPREIDING VAN BESCHERMDE SOORTEN OP DE LOCATIE

3.1 Onderzoeksmethode

Voor het onderzoek naar vleermuizen zijn in de periode half april tot oktober in totaal zeven veldbezoeken uitgevoerd. De veldbezoeken zijn in de avonduren en/of ochtenduren uitgevoerd. De inventarisatiemethode is conform het protocol voor vleermuisonderzoek (versie januari 2021), dat is opgesteld door het vleermuisvakberaad van het Netwerk Groene Bureaus. De onderzoeksinspanning is gebaseerd op de functies zomerverblijfplaats, kraamverblijf en paarverblijf/baltsplaats voor de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger, gewone grootoorvleermuis en meervleermuis. Voor de gewone dwergvleermuis wordt ook onderzoek gedaan naar de functie van massawinterverblijf. Daarnaast is er onderzoek gedaan naar de functie van massawinterverblijfplaats voor de gewone dwergvleermuis. Het protocol heeft tot doel het belang van de functies van onderzoekslocaties voor soorten vleermuizen effectief en efficiënt vast te stellen dan wel uit te sluiten. Doordat vleermuizen iedere (verblijfs)functie slechts een beperkte periode van het jaar gebruiken, is onderzoek naar alle op de onderzoekslocatie mogelijke functies noodzakelijk. Iedere (verblijfs)functie afzonderlijk geniet een jaarronde bescherming.

Het totaal aantal veldbezoeken is vastgesteld op basis van de grootte van de onderzoekslocatie, uitgaande van drie waarnemers per veldronde. Verwacht wordt dat met vijf bezoeken omtrent deze soortgroep voldoende zekerheid is verkregen over de functie van de onderzoekslocatie.

Voor het onderzoek is gebruik gemaakt van professionele batdetectors met opnamemogelijkheid (Pettersson D240x). Een batdetector zet het voor het menselijk gehoor niet hoorbare ultrasone geluid van vleermuizen om naar frequenties die wel hoorbaar zijn. Op basis van de geluidsfrequenties en ritmes kunnen verschillende soorten vleermuizen worden onderscheiden. De opnamemogelijkheid is belangrijk omdat de geluidsopnames kunnen worden gebruikt voor het determineren van soorten die op basis van hun geluid moeilijk zijn te onderscheiden (met name Myotis-soorten) en waarbij het sonogram uitsluitsel kan geven. Hierbij wordt gebruik gemaakt van analyseprogramma Batsound.

Overzicht veldbezoeken

Het onderzoek bestaat uit diverse veldbezoeken. Onderstaande tabel bevat een overzicht van de uitgevoerde veldbezoeken.

Tabel I. Onderzoeksinspanning per soortgroep

		2021				2022			
		augustus	september	oktober		april		mei	juni
vleermuizen	tijdstip	2 x avond		-	-	1 x ochtend*	2 x avond*		-
	datum	nader te bepalen				nader te bepalen	nader te bepalen		
	functie	paar/baltsverblijf en mas-sawinterverblijf				zomerverblijf	Kraam- en zomerverblijf		

* het veldwerk wordt door drie personen uitgevoerd.

Tijdens de veldbezoeken waren de weersomstandigheden voor het waarnemen van vleermuizen gunstig. Tijdens geen van de veldbezoeken was de temperatuur lager dan 11 °C. De windsnelheid lag beneden de 4 Bft. en er was geen sprake van neerslag, anders dan een lichte motregen. In tabel II zijn de omstandigheden gedurende de onderzoeken weergegeven.

Tabel II. **Omstandigheden aanvullende onderzoeken beschermde soorten**

Datum	Tijd	Temperatuur	Weersomstandigheden
26 augustus 2021	21:40 - 23:45	17 °C	Droog, bewolkt, windkracht 2 NW
26 augustus 2021	23:45 - 02:15	15 °C	Droog, licht bewolkt, windkracht 2 NW
8 september 2021	23:45 - 02:15	18 °C	Droog, helder, windkracht 1 ZO
15 september 2021	19:50 - 23:00	17 °C	Droog, helder, windkracht 3 NW
24 mei 2022	21:35 - 23:40	12 °C	Droog, helder, windkracht 2 ZW
23 juni 2022	21:55 - 23:55	24 °C	Bij start zeer lichte neerslag, vanaf 22:15 droog, bewolkt, windkracht 1 ZO
8 juli 2022	03:25 - 05:30	13 °C	Droog, licht bewolkt, windkracht 2 W

3.2 Onderzoeksresultaten

3.2.1 Vleermuizen

Tijdens het onderzoek naar paar- en baltsverblijfplaatsen zijn er in totaal drie baltslocaties van de gewone dwergvleermuis aangetroffen. In het onderzoeksgebied werden 3 baltsende gewone dwergvleermuizen aangetroffen in de directe omgeving van de onderzoekslocatie. Deze baltsende vleermuizen vertoonde duidelijk binding met de bebouwing op de onderzoekslocatie. Er kan daarom gesteld worden dat deze gewone dwergvleermuizen hun paarverblijfplaatsen in de bebouwing op de onderzoekslocatie hebben. De exacte locaties van de paarverblijven konden niet worden vastgesteld, maar in figuur 12 is aangegeven waar de zwaartepunten van de baltsactiviteit werden aangetroffen. Het is aannemelijk dat de paarverblijfplaatsen in de directe nabijheid van deze locaties zijn gelegen.

Gedurende het onderzoek naar zomer- en kraamverblijfplaatsen werden er geen zomer- of kraamverblijfplaatsen aangetroffen op de onderzoekslocatie. De activiteit van vleermuizen in de directe omgeving van de onderzoekslocatie was ook erg laag gedurende het onderzoek.

Tijdens het onderzoek naar de functie van de bebouwing als massawinterverblijfplaats werden er geen zwermende vleermuizen aangetroffen rondom de bebouwing. Hierdoor kan gesteld worden dat de bebouwing niet gebruikt wordt als massawinterverblijfplaats.

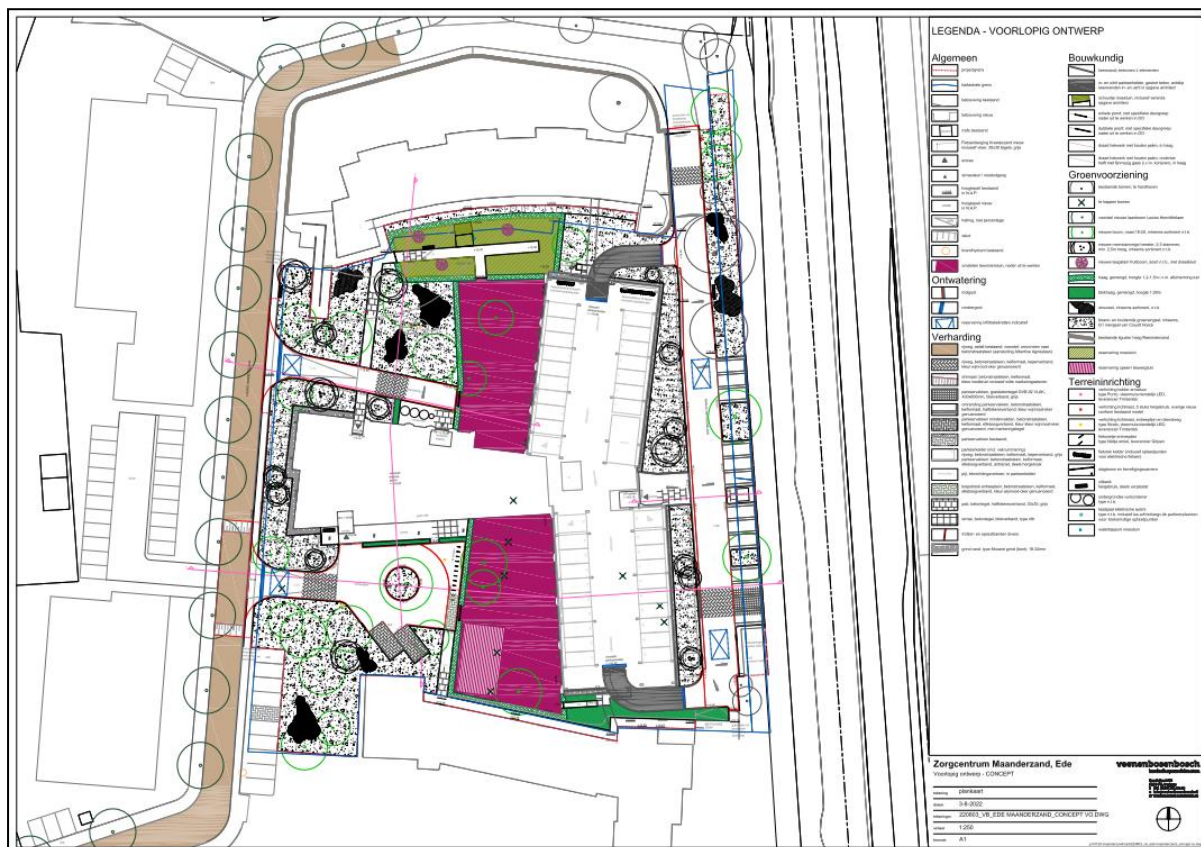

Figuur 12. Verspreiding van vleermuissoorten op basis van inventarisatie in het seizoen 2021 en 2022.

4 VOORGENOMEN INGREEP OP DE LOCATIE EN ONDERBOUWING

4.1 Voorgenomen activiteiten en manier van uitvoering

De initiatiefnemer is voornemens de bebouwing op de onderzoekslocatie gefaseerd te slopen en hier een nieuw wooncomplex te realiseren voor zorgbehoevende senioren, zie figuur 13 en 14 voor de plannen. In paragraaf 4.3 staat beschreven in welke fasering de bebouwing gesloopt en gebouwd zal worden.

Figuur 13. Ontwerpschets van de toekomstige situatie (bron: Veenenbos en Bosch, datum: 3-8-2022).

Figuur 14. Ontwerptekening van de toekomstige situatie (bron: GSG architecten).

4.2 Doel en belang van de activiteiten

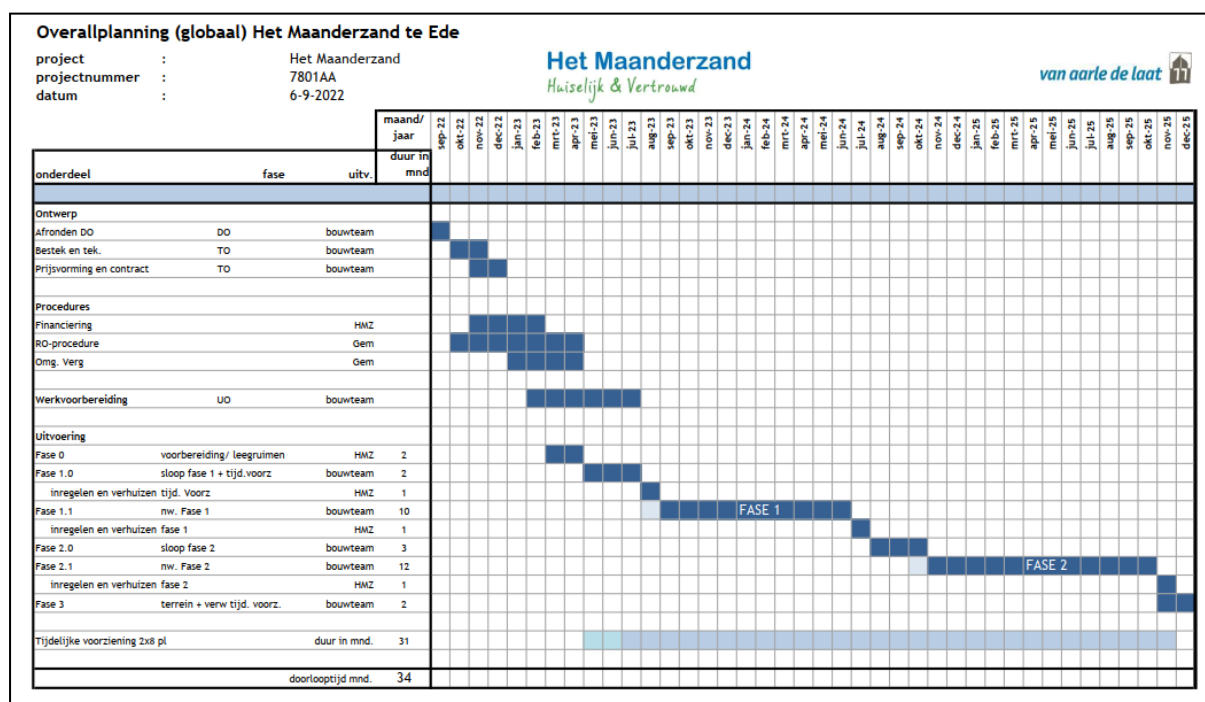
De huidige huisvesting van het Maanderzand is sterk verouderd en voldoet op vele punten niet meer aan de maatstaven van deze tijd. (comfort, veiligheid, beleving en voorzieningen niveau). Plannen voor vervangende nieuwbouw lopen al bijna 10 jaar. De noodzaak om tot vervangende nieuwbouw voor Het Maanderzand te komen is urgent. Het Maanderzand voorziet nu in het huisvesten en verplegen/verzorgen van ca. 70 cliënten/bewoners. Door toenemende vraag naar verpleegzorg zal de nieuwe huisvesting plaats bieden aan 94 cliënten naast dagbesteding en een belangrijke (bijeenkomst- en ontmoetings-) functie voor de (vergrijzende) buurt en de naastgelegen gebouwen (Kreelsezand, Reemsterzand, Cavalje).

4.3 Planning en onderbouwing van de activiteiten

Het project wordt in fases uitgevoerd. Globaal betekend dit dat:

- Fase 0 : voorbereiding en leegruimen souterrain t.b.v. sloop
- Fase 1.0 : sloop van het bestaande souterrain en het inrichten van het bouwterrein voor de uitvoering van fase 1.1 – realiseren van een tijdelijke huisvesting aan de voorzijde van de bestaande bebouwing voor 2 x 8 bewoners.
- Fase 1.1 : realisatie van de zuidelijke woonvleugel. Uitvoering in houten skelet (CLT) met houten gevelbekleding, waardoor een snelle bouwwijze. 4 bouwlagen op een ½ verdiepte parkeerkelder inclusief de kern met lift en trappen en installaties op het dak.
- Fase 1.2 : inregelen en inhuizen van 54 bewoners in de nieuwe zuidvleugel.
- Fase 2.0 : sloop van de overige bestaande bebouwing
- Fase 2.1 : realisatie van het noordelijke bouwdeel; woonvleugel in 3 bouwlagen op een ½ verdiepte parkeerkelder en de facilitaire vleugel (ondersteunende functies, bijeenkomstfuncties en kantoren) aan de westzijde bestaande uit 2 bouwlagen
- Fase 2.2 : inregelen en inhuizen van 30 bewoners in de nieuwe noordvleugel en inhuizen facilitaire vleugel.
- Fase 3.0 : inrichten van het terrein, verwijderen van de tijdelijke huisvesting en afronden van het project.

In figuur 15 is de fasering van het project weergegeven.

Figuur 15. Planning sloop en nieuwbouw Maanderzand (bron: Van Aarle de Laat).

4.4 Alternatieven

Behoud van het bestaande pand is in de voorbereidende fases van het project onderzocht en als niet doelmatig geconcludeerd. De maatvoering, energetische prestaties en gebruikte materialen van het bestaande gebouw laten het niet toe het gebouw nieuw leven in te blazen. Daarnaast heeft Het Maanderzand een duidelijke ambitie om ook met de huisvesting een duurzame weg in te slaan met veel aandacht voor economie, maar zeker ook ecologie. (gasloos gebouw, gebruik van circulaire materialen, adaptief voor toekomstige functiewijzigingen, PV-panelen, etc.). Daarom is er geen alternatief mogelijk behalve sloop van de huidige bebouwing en het realiseren van nieuwbouw.

5 EFFECTEN VAN DE INGREEP OP FLORA EN FAUNA

5.1 Effecten op korte termijn op beschermde soorten

De volgende soorten zijn in het plangebied aangetroffen (tabel I).

Tabel I: Overzicht van aangetroffen soorten in het plangebied en de effecten van de werkzaamheden op de aangetroffen soorten.

Straatnaam	Voorgenomen periode werkzaamheden	Verstorende werkzaamheden	Aangetroffen nesten of verblijfplaatsen	Locatie broedgelegenheid of verblijfplaatsen	Ecologisch effect van werkzaamheden
Louise Henriettestraat	Mei 2023	Sloop bebouwing	3 paarverblijfplaatsen gewone dwergvleermuis	Niet exact bekend	verblijfplaatsen verdwijnen

5.1.1 Gewone dwergvleermuis

Gewone dwergvleermuizen leven in netwerken van meerdere (lokale) populaties. De lokale populatie wordt gevormd door één of meerdere kraamkolonies, enkele niet-voortplantende groepen vrouwtjes en de mannetjes. Een kolonie gewone dwergvleermuizen bestaat uit de vrouwtjes die meerdere kraamverblijven gebruiken die elk enkele tientallen tot honderden vrouwtjes bevat. De netwerken van kraamgroepen zijn via de massawinterverblijfplaatsen aan elkaar verbonden. Het aantal dieren in een gebied is sterk afhankelijk van het voedselaanbod. Omdat de gewone dwergvleermuis een trage voortplanter is verloopt uitbreiding of herstel van een populatie niet snel.

Door de werkzaamheden zullen er 3 paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis definitief verdwijnen. Vleermuizen maken gebruik van een netwerk van verblijfplaatsen waartussen ze regelmatig verhuizen. Een tijdelijk verlies van een zomer- of paarverblijfplaats van vleermuizen is over het algemeen in ecologisch opzicht daarom geen groot probleem. Om geen risico's te nemen ten aanzien van de planning van de werkzaamheden, worden voor de paarverblijfplaatsen alternatieve verblijfplaatsen aangeboden. Ten aanzien van de zorgplicht is het van belang dat er met de sloop van de bebouwing geen vleermuizen worden verwond of gedood. Daarom wordt de bebouwing vooraf ongeschikt gemaakt. Het ongeschikt maken van de bebouwing zal worden uitgevoerd in het actieve seizoen van vleermuizen, dat wil zeggen in de periode april tot en met oktober.

Maatregel: aanbieden van in totaal 12 alternatieve verblijfplaatsen voor 3 paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis.

Maatregel: Het ongeschikt maken van de bebouwing uitvoeren in het actieve seizoen van de gewone dwergvleermuis.

5.2 Effecten lange termijn op gunstige staat van instandhouding

5.2.1 Gewone dwergvleermuis

Het “natuurlijke” aanbod van verblijfplaatsen voor vleermuizen ligt onder druk. De aanwezigheid van 3 paarverblijfplaatsen van de meest algemene vleermuissoort van Nederland, de gewone dwergvleermuis, betreft een niet gevoelig gebruik van de soort. De werkzaamheden hebben daarom geen invloed op de staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis. Echter omdat bij moderne bouwtechnieken er minder verblijfsmogelijkheden voor vleermuizen zijn, is het van belang dat er nieuwe permanente verblijfplaatsen voor de gewone dwergvleermuis worden gecreëerd. Na afloop van de werkzaamheden dient de bebouwing daarom wederom geschikt te zijn als zomer- en paarverblijfplaats voor de gewone dwergvleermuis. Daarom wordt de te realiseren nieuwbouw geschikt gemaakt voor de gewone dwergvleermuis als zomer- en paarverblijfplaats. Hiervoor zullen er inbouwkasten in de gevel worden gemetseld.

Maatregel: in metselen van in totaal 12 inmetsele kasten in de te realiseren nieuwbouw.

5.3 Verbodsbepalingen Wet natuurbescherming

5.3.1 Gewone dwergvleermuis

Alle vleermuissoorten vallen onder het beschermingsregime van de Habitatrichtlijn en de conventie van Bonn, in de Wet natuurbescherming ondergebracht in artikel 3.5. De verboden handelingen die van toepassing zijn op de vleermuizen betreffen het opzettelijk verstoren, doden of vangen van de dieren en het beschadigen of vernielen van de rust- en voortplantingsplaatsen.

Bij de sloop van de bebouwing is het niet te voorkomen dat wegnemen, vernielen of beschadigen van verblijfplaatsen optreedt, waardoor artikel 3.5 lid 4 wordt overtreden. Door het treffen van maatregelen kan de functionaliteit voor de soort behouden blijven. Hiermee wordt overtreding van de Wet natuurbescherming niet voorkomen, zodat een ontheffing noodzakelijk is.

Artikel 3.5 lid 2 betreft het opzettelijk verstoren van dieren. Bij het weggagen van een vleermuis, als gevolg van de sloop is sprake van voorwaardelijke opzet en is het artikel van kracht. Er zullen handelingen verricht moeten worden die specifiek bedoeld zijn om dieren te verstoren. Hiervoor is een ontheffing benodigd.

5.3.2 Wettelijk belang uit de Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn

De woningen op de onderzoekslocatie zijn slecht geïsoleerd en verkeren in matige bouwkundige staat met tocht en vocht als gevolg. Met de voorgenomen nieuwbouw wordt een leefomgeving gerealiseerd die betere leefomstandigheden en woongenot creëren voor bewoners. De ontheffing voor de beschermde soorten onder de Habitatrichtlijn worden daarom aangevraagd in het belang van volksgezondheid en openbare veiligheid.

6 TE TREFFEN MAATREGELEN

6.1 Inleiding

De te nemen maatregelen zijn in te delen in de volgende vier stappen:

- alternatieve verblijfplaatsen aanbieden als tijdelijke opvang van het verlies van de potentiële verblijfplaatsen voor de periode tussen de ingreep en de realisatie van de nieuwe situatie;
- onderzoekslocatie voor de ingreep ongeschikt maken voor beschermde soorten;
- controle ronde(s) om afwezigheid beschermde soorten op moment van ingreep aan te tonen;
- in de nieuwe situatie duurzame verblijfsmogelijkheden voor beschermde soorten creëren.

6.2 Tijdelijke mitigatie

Gewone dwergvleermuis

Voor het aanbieden van tijdelijke alternatieven, zijn minimaal zes maanden voor de werkzaamheden, vier tijdelijke vleermuiskasten voor elke aangetroffen verblijfplaats opgehangen, binnen 200 meter van de huidige verblijfplaatsen. Omdat er in het plangebied in totaal 3 paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis aanwezig zijn, worden daarom in totaal 12 tijdelijke vleermuiskasten geplaatst. In figuur 20 zijn de exacte locaties van de tijdelijke kasten weergegeven.

Doordat het hier enkel om paarverblijfplaatsen gaat en er binnen 200 meter van de huidige verblijfplaatsen geen gevels beschikbaar gesteld werden (doordat alle zorgcomplexen in de directe omgeving op korte termijn gaan renoveren), zijn alle tijdelijke kasten opgehangen aan bomen. Het ophangen van vleermuiskasten aan bomen als tijdelijke voorziening voor paarverblijfplaatsen is in lijn met het kennisdocument gewone dwergvleermuis (BIJ12, versie 1.0, juli 2017). Hierbij is er voor gezorgd dat de vleermuizen altijd een vrije aanvliegroute naar de kasten hebben. De exacte locaties hiervan zijn weergegeven in figuur 20. De vleermuiskasten zijn van het type VMT1a van Unitura (figuur 16). In die figuren 17 tot en met 19 zijn de opgehangen kasten weergegeven.

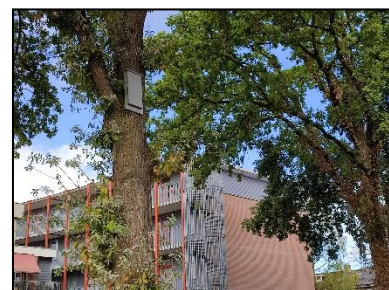
Figuur 16. Vleermuiskast VMT1a van Unitura

Figuur 17. Tijdelijke vleermuiskast.

Figuur 18. Ventilatieopeningen met achterliggende ruimte.

Figuur 19. Vleermuizenkast op de onderzoekslocatie.

Figuur 20. Locaties van de tijdelijke voorzieningen in de directe omgeving van de planlocatie.

6.3 Zorgvuldig handelen en ongeschikt maken

Het ongeschikt maken voor vleermuizen wordt gerealiseerd door voorafgaand aan de werkzaamheden de gevels ongeschikt te maken middels het aanbrengen van exclusion flaps en het oplichten en indien nodig dichtzetten van loodslabben. Het ongeschikt maken dient uitgevoerd te worden in de actieve periode van vleermuizen, globaal lopend van 1 april tot 1 november, en bij een avondtemperatuur van minimaal 10°C. De exacte werkwijze wordt ter plaatse beoordeeld en begeleidt door de ecologisch begeleider.

6.4 Controlerondes

Omdat het vleermuisonderzoek slechts een momentopname betreft en vleermuizen opportunistisch kunnen zijn ten aanzien van de keuze van hun verblijfplaats, wordt na afloop van het ongeschikt maken van de woningen een controleronde uitgevoerd. Hierbij wordt met behulp van batdetectors tijdens het uitvliegmoment gecontroleerd of er bij de bekende verblijfplaatsen en de directe omgeving ervan, uitvliegende vleermuizen aanwezig zijn. Indien noodzakelijk worden door de ecologisch begeleider, op basis van deze controleronde, aanvullende maatregelen voorgesteld.

Figuur 24. Voorstel voor de permanente voorzieningen in de toekomstige situatie.

7 SAMENVATTING

Econsultancy heeft in opdracht van Het Maanderzand een activiteitenplan opgesteld in het kader van de Wet natuurbescherming, ten behoeve van de voorgenomen sloop en nieuwbouw aan de Louise Henriëttelaan 17 te Ede.

De volgende onderzoeksvragen zijn beantwoord:

- Welke beschermde soorten zijn in het plangebied aanwezig?
 - Het betreft de gewone dwergvleermuis.
- Welke functie heeft het plangebied voor de soorten?
 - Het betreft 3 paarverblijfplaatsen.
- Wat is de omvang en duurzame staat van instandhouding van de bij de ingreep betrokken populaties van beschermde soorten?
 - Er zijn 3 paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis aanwezig. Het betreft een niet gevoelig gebruik voor deze soorten, de staat van instandhouding is niet in het geding.
- Blijft de functionaliteit van de rust- en voortplantingsplaatsen behouden?
 - De functionaliteit blijft behouden door het tijdelijk aanbieden van alternatieve verblijfplaatsen, het werken buiten de gevoelige perioden, het ongeschikt maken van de bebouwing voor de soorten voorafgaand aan de werkzaamheden en het realiseren van nieuwe verblijfplaatsen in de nieuwbouw.
- Welke eigenschappen van het gebied moeten gemitigeerd of gecompenseerd worden?
 - De functie paarverblijfplaats voor de gewone dwergvleermuis worden gecompenseerd middels 12 tijdelijke en 12 permanente kasten.
- Hoe groot wordt het succes van de te nemen maatregelen ingeschat?
 - De te treffen maatregelen zijn conform het, voor de gewone dwergvleermuis opgestelde kennisdocument (BIJ12, versie juli 2017) en is daarmee voldoende bewezen effectief.
- Welke maatregelen moeten getroffen worden om aan de zorgplicht te voldoen?

- De bebouwing wordt vooraf ongeschikt gemaakt voor vleermuizen. Alle kritische werkzaamheden worden onder ecologische begeleiding uitgevoerd en er wordt zorgvuldig gehandeld.
- Zijn er voor de streng beschermde soorten geen meer bevredigende oplossingen.
 - Het betreft de reeds minst versturende oplossing.
- Welk wettelijk belang is er waardoor de werkzaamheden moeten worden uitgevoerd?
 - In het belang van volksgezondheid en openbare veiligheid.

Geraadpleegde bronnen

BIJ12 (2017d). Kennisdocument gewone dwergvleermuis. Opgehaald van <https://www.bij12.nl/assets/BIJ12-2017-004-Kennisdocument-Gewone-dwergvleermuis-1.0.pdf>.

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus (2021). Vleermuisprotocol 2021. Opgehaald van <https://netwerkgroenebureaus.nl/vleermuisprotocol>.

Wet natuurbescherming (2015, 16 december). Opgehaald van: <https://wetten.overheid.nl/BWBR0037552/2021-02-17>.

